

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до виконання розрахунково-графічної роботи
з навчальної дисципліни

«РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ В ТУРІНДУСТРІЇ»

*(для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
всіх форм навчання зі спеціальностей 073 – Менеджмент, 242 – Туризм)*

Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2024

Методичні рекомендації до виконання розрахунково-графічної роботи з навчальної дисципліни «Ризик-менеджмент в туріндустрії» (для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти всіх форм навчання зі спеціальностей 073 – Менеджмент, 242 – Туризм) / Харків нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. Н. М. Богдан. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2024. – 18 с.

Укладач д-р екон. наук, проф. Н. М. Богдан

Рецензент

І. М. Писаревський, доктор економічних наук, професор кафедри туризму і готельного господарства Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

*Рекомендовано кафедрою туризму і готельного господарства,
протокол № 1 від 29.08.2023.*

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1 Завдання до виконання розрахунково-графічної роботи.....	5
1.1 Теоретична частина завдання.....	9
1.2 Практична частина завдання	10
Список рекомендованих джерел.....	17

ВСТУП

Розрахунково-графічна робота передбачає: систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань з дисципліни та застосування їх для вирішення конкретних практичних ситуацій. Також виконання розрахунково-графічної роботи (далі – РГР) передбачає розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження.

РГР з дисципліни «Ризик-менеджмент в туріндустрії» видається викладачем на початку вивчення дисципліни студентам, які навчаються за спеціальностями 073 – Менеджмент, освітньої програми «Менеджмент готельного, курортного та туристського сервісу» та 242 – Туризм, освітньої програми «Туризм».

РГР виконується студентом самостійно за умови консультування викладачем протягом вивчення дисципліни відповідно до графіка навчального процесу, але не пізніше терміну проведення підсумкового модульного контролю.

Оцінка за виконання РГР враховується під час виставлення загальної оцінки з дисципліни.

1 ЗАВДАННЯ ДО ВИКОНАННЯ РОЗРАХУНКОВО-ГРАФІЧНОЇ РОБОТИ

Розрахунково-графічна робота виконується з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних студентами під час навчання та набуття практичних навичок їхнього застосування під час вирішення проблем, пов'язаних з адмініструванням діяльності підприємства.

У процесі виконання РГР, разом із теоретичними знаннями та практичними навичками за фахом, студент має продемонструвати здатність до науково-дослідної роботи і вміння творчо мислити, навчитися вирішувати актуальні завдання.

РГР студент виконує індивідуально за варіантом. Роботу, що виконана не за своїм варіантом, викладач не перевіряє й повертає на виправлення. Варіант завдання РГР залежить від останньої цифри номера залікової книжки студента.

РГР складається з таких структурних елементів: титульного аркуша, змісту, вступу, основної частини, висновків, списку використаних джерел, додатків.

Титульний аркуш має містити назву навчального закладу, кафедри, навчальної дисципліни; прізвище та ініціали студента; номер академічної групи; дату подання роботи викладачеві на перевірку.

Зміст має містити назви завдань, із зазначенням номерів сторінок, на яких вони розміщені.

У вступі має бути зазначена проблематика теми дослідження, об'єкт, предмет, мета і завдання дослідження.

Основна частина складається з двох завдань: практичного і теоретичного. Після кожної з наведених у тексті таблиць необхідно зробити висновки.

У висновках має бути викладені й обґрунтовані результати, що отримані в процесі роботи над РГР, а також перелік пропозицій та рекомендацій.

Список використаних джерел необхідно скласти у певному порядку відповідно до вимог: за появою посилань на них у тексті роботи.

У додатки можуть бути винесені таблиці, рисунки, схеми тощо. За наявності декількох додатків, оформлюють окрему сторінку «ДОДАТКИ». Додатки позначають великими літерами українського алфавіту.

РГР виконується на ЕОМ на одному боці аркуша білого паперу формату А4 через півтора міжрядкові інтервали, 14 кегль. РГР потрібно оформлювати відповідно вимог, розроблених і затверджених профілюючою кафедрою. Обсяг РГР має становити 25–30 друкованих сторінок. До загального обсягу роботи не

входять додатки.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, рисунків, таблиць, формул і т. п. подають арабськими цифрами без знака «№». Таблиці та ілюстративний матеріал, які розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше. Ілюстрації (графіки, діаграми тощо) позначають словом «Рисунок» і нумерують послідовно у межах розділу. Посилання на ілюстрації вказують порядковим номером ілюстрації.

Кожна таблиця повинна мати назву, яка пишеться над таблицею симетрично до тексту. Слово «Таблиця» та безпосередньо її назва починається з великої літери. У кожній таблиці заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони складають єдине ціле. Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті. Таблицю з великою кількістю рядків можна перенести на іншу сторінку, при цьому не повторюючи назву, а вказуючи «Продовження таблиці» із зазначенням її номера. На всі таблиці мають бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» пишуть скорочено, наприклад, «табл. 2.3». У повторних посиланнях за текстом на таблиці потрібно зазначити (див. табл. 2.3).

РГР повинна бути написана літературною мовою, без зловживань: науковими термінами (які транслітеровані з іноземних мов); цитатами, запозиченими із статей, монографій, підручників та з мережі «Інтернет». Вона не повинна мати компілятивний характер.

Обов'язкові: нумерація сторінок (верхній правий кут, враховуючи титульний аркуш; зміст з вказівкою сторінок; назви підрозділів виділяти жирним шрифтом, усі великі літери. Мова написання – українська.

Критерії оцінювання РГР:

- а) чіткість, повнота та послідовність розкриття кожного питання плану;
- б) науковість стилю викладання;
- в) відсутність орфографічних і синтаксичних помилок;
- г) правильне оформлення роботи відповідно до державних стандартів (у разі значних відхилень від встановлених вимог робота може бути взагалі не допущена до захисту, або це суттєво вплине на загальну оцінку).

Захист РГР передбачає аналіз викладачем результатів виконання кожного з завдань, а також відповідь студента на декілька запитань щодо їхнього виконання.

Результати виконаних завдань і відповіді студента оцінюються за кожним змістовим модулем окремо за 4-бальною шкалою:

1) оцінку «відмінно» виставляють, якщо 91–100 % завдань і відповідей правильні;

2) «добре» – 71–90 % завдань і відповідей правильні;

3) «задовільно» – 51–70 % завдань і відповідей правильні;

4) «незадовільно» – більше половини завдань і відповідей неправильні.

Робота вважається не зарахованою та повертається студенту на доопрацювання.

Оцінки, одержані за РГР студентами груп, враховуються в оцінках за змістові модулі згідно з робочою програмою дисципліни.

Виконана відповідно до вимог та захищена РГР є допуском до іспиту.

Виконання контрольної роботи оцінюється максимум в 20 балів.

У таблиці 1.1 наведена шкала для оцінювання завдання.

Таблиця 1.1 – Шкала для оцінювання контрольної роботи з дисципліни «Ризик-менеджмент в туріндустрії»

Кількість балів	Критерії оцінювання
1	2
18–20	а) виклад матеріалу правильний, повний, послідовний, логічний; студент впевнено володіє фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується у просторі та часі; б) студент має навички користування навчальними матеріалами, схемами, довідниками; статистичний матеріал може втілити в схемах, діаграмах, графіках, вміє складати таблиці; в) робота викладена грамотною українською мовою, допускаючи при цьому 1–2 незначні помилки з фактичного матеріалу та 2–3 помилки мовно-стилістичного характеру
15–17	а) робота правильна, послідовна, логічна, але студент допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, орієнтується у просторі і часі, допускаючи при цьому 1–2 помилки, аналізує причинно-наслідкові зв'язки, у деяких випадках нечітко формулюючи їх; б) студент має навички користування картами та іншими наочними посібниками, складає графіки, схеми, діаграми, таблиці, допускаючи при цьому незначні помилки; в) робота в цілому грамотною українською літературною мовою, стилістичні, орфографічні та пунктуаційні помилки

Продовження таблиці 1.1

1	2
11–14	<p>а) студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не достатньо послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не достатньо впевнено орієнтується у просторі і часі, не завжди вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й неправильно формулює теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки;</p> <p>б) слабо орієнтується, допускає помилки при складанні таблиць, графіків, схем, діаграм;</p> <p>в) при викладі українською мовою допускає помилки, русизми, що свідчить про його недостатню мовну культуру</p>
менше 10 балів	<p>а) студент виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу, не орієнтується у просторі і часі, не вміє визначити причинно-наслідкові зв'язки;</p> <p>б) не орієнтується, не може скласти таблицю, побудувати графік, схему, діаграму;</p> <p>в) робота безграмотна з погляду української мови</p>

1.1 Теоретична частина завдання

Теми за варіантами (номер залікової книжки):

1. Сутність комерційного ризику. Концепція підприємницького ризику.
2. Сутність, цілі і завдання ризик-менеджменту. Моделі ризик-менеджменту.
3. Організація і технології ризик-менеджменту. Основи теорії ризик-менеджменту.
4. Вияв та ідентифікація факторів ризиків. Класифікація ризиків підприємницької діяльності.
5. Засоби та інструментарій оцінювання ризиків. Математичні моделі оцінювання ризиків. Система показників оцінювання ризиків.
6. Система прийняття рішень в умовах невизначеності. Розроблення програми комплексної мінімізації ризиків. Механізми нейтралізації ризиків. Засоби зниження ризиків.
7. Методи компенсації ризиків. Політика управління ризиками. Моделі прогнозування ризиків.
8. Моделі діагностики банкрутства підприємства. Особливості ризику фінансової неспроможності підприємства.

9. Оцінка і прогнозування зон ризиків діяльності підприємства. Розробка та планування альтернативних варіантів розвитку з метою усунення ризиків.

1.2 Практична частина завдання

Оцінка рівня фінансового ризику готелю

Оцінимо фінансові ризики за такими показниками:

- показники майнового стану;
- показники ліквідності;
- показники фінансової стійкості;
- показники ділової активності;
- показники рентабельності.

Інформаційною базою для розрахунку є звітні дані, що складаються підприємством щорічно. Основою слугують баланс підприємства, а також звіт про фінансові результати. Нормативні значення коефіцієнтів за аналітичними групами також зазначені. Скористаємось під час розрахунків методикою, що запропонована І. Бланком.

Розрахунки даних показників виконаємо за допомогою формул (табл. 1.2).

Таблиця 1.2 – Порядок розрахунку фінансових показників для оцінки ризику

Показник	Порядок розрахунку
1	2
Показники майнового стану	
Коефіцієнт зносу основних засобів	$\frac{\phi 1.p.032}{\phi 1.p.031}$
Коефіцієнт відновлення основних засобів	$\frac{\phi 1.p.031 - p.031 \text{ за } \underline{\text{попередній період}}}{\phi 1.p.031}$
Показники ліквідності	
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	$\frac{\phi 1.p.260}{\phi 1.p.620}$
Коефіцієнт швидкої ліквідності	$\frac{\phi 1.p.260 - p.100 - p.110 - p.120 - p.130 - p.140}{\phi 1.p.620}$
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\frac{\phi 1.p.220 + p.230 + p.240}{\phi 1.p.620}$

Продовження таблиці 1.2

1	2
Показники фінансової стійкості	
Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	$\frac{\phi 1.p.380}{\phi 1.p.640}$
Коефіцієнт фінансування	$\frac{\phi 1.p.430 + p.480 + p.620 + p.630}{\phi 1.p.380}$
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	$\frac{\phi 1.p.260 - p.620}{\phi 1.p.260}$
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$\frac{\phi 1.p.260 - p.620}{\phi 1.p.380}$
Показники ділової активності	
Коефіцієнт оборотності активів	$\frac{\phi 2.p.035}{\phi 1.p.280^*}$
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	$\frac{\phi 2.p.035}{\phi 1.\Sigma(p.150 \div p.210)^*}$
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	$\frac{\phi 2.p.035}{\phi 1.\Sigma(p.520 \div p.600)^*}$
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	$\frac{\phi 2.p.040}{\phi 1.\Sigma(p.100 \div p.140)^*}$
Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача)	$\frac{\phi 2.p.035}{\phi 1.p.030^*}$
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	$\frac{\phi 2.p.035}{\phi 1.p.380^*}$
Показники рентабельності	
Коефіцієнт рентабельності активів	$\frac{\phi 2.p.220(\text{або } p.225)}{\phi 1.p.280^*}$
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	$\frac{\phi 2.p.220(\text{або } p.225)}{\phi 1.p.380^*}$

Закінчення таблиці 1.2

1	2
Коефіцієнт рентабельності діяльності	$\frac{\phi 2.p.220(\text{або } p.225)}{\phi 1.p.035 *}$
Коефіцієнт рентабельності продукції	$\frac{\phi 2.p.100(\text{або } p.105) + p.090 - p.060}{\phi 2.p.040 + p.070 + p.080}$
Коефіцієнт загальної рентабельності	$\frac{\phi 2.p.010 + p.060 + p.110 + p.120 + p.130 + p.200}{\phi 2.p.010 + p.060 + p.110 + p.120 + p.130 + p.200 - p.220(\text{або } p.225)}$
* Коефіцієнт розраховується як середнє арифметичне між звітним і попереднім періодами.	

Динаміку коефіцієнтів фінансово-економічного стану готелю представлено в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3 – Динаміка коефіцієнтів фінансово-економічного стану готелю

Показник	2019 р.	2020 р.	2021 р.
1	2	3	4
Показники оцінки майнового стану підприємства			
Коефіцієнт зносу основних засобів			
Коефіцієнт оновлення основних засобів			
Показники ліквідності та платоспроможності			
Коефіцієнт швидкої ліквідності			
Коефіцієнт покриття проміжний			
Коефіцієнт поточної ліквідності			
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможність)			
Коефіцієнт автономії (незалежності)			
Коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів			
Коефіцієнт «критичної» оцінки			
Показники фінансової стійкості та стабільності підприємства			
Коефіцієнт платоспроможності			
Коефіцієнт маневреності власних коштів			
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами			
Коефіцієнт фінансової залежності			
Показники рентабельності підприємства			
Коефіцієнт рентабельності активів			
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу			
Коефіцієнт рентабельності діяльності			

Продовження таблиці 1.3

1	2	3	4
Показники ділової активності			
Коефіцієнт оборотності активів			
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості			
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості			
Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача)			

Таблиця 1.4 – Нормативні значення коефіцієнтів за аналітичними групами

Показник	Нормативне значення	Напрямок позитивних змін
1	2	3
Нормативні значення для показників майнового стану		
Коефіцієнт зносу основних засобів	< 0,5	Зменшення
Коефіцієнт відновлення основних засобів	> 0	Збільшення
Нормативні значення для показників ліквідності		
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	> 1	Збільшення
Коефіцієнт швидкої ліквідності	> 0,6	Збільшення
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	> 0	Збільшення
Нормативні значення для показників фінансової стійкості		
Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	> 0,5	Збільшення
Коефіцієнт фінансування	< 1	Зменшення
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	> 0,1	Збільшення
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	> 0	Збільшення
Нормативні значення для показників ділової активності		
Коефіцієнт оборотності активів	-	Збільшення
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	-	Збільшення
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	-	Збільшення
Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача)	-	Збільшення
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	-	Збільшення

Продовження таблиці 1.4

1	2	3
Нормативні значення для показників рентабельності		
Коефіцієнт рентабельності активів	> 0	Збільшення
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	> 0	Збільшення
Коефіцієнт рентабельності діяльності	> 0	Збільшення
Коефіцієнт загальної рентабельності	> 1	Збільшення

Таблиця 1.5 – Дані для виконання варіанта 1 (№ 1, 3, 5, 7, 9) і 2 (2, 4, 6, 8, 10)

БАЛАНС	Номер варіанта	1 варіант			2 варіант		
		2019 рік	2020 рік	2021 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік
Актив	Код рядка	3	4	5	6	7	8
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Необоротні активи							
Нематеріальні активи:							
– залишкова вартість;	10	0,0	1,8	2,0	0,0	0,0	22,0
– первісна вартість;	11	0,0	1,9	3,0	4,6	0,0	27,0
– накопичена амортизація.	12	0,0	0,1	1,0	4,6	0,0	5,0
Незавершене будівництво	20	0,0	0,0	0,0	470,3	2 601,9	2577,0
Основні засоби:							
– залишкова вартість;	30	7 414,7	7 616,7	7 402,0	19 711,1	19 199,3	18 879,0
– первісна вартість;	31	13 025,7	13 772,2	14 059,0	26 443,6	27 531,5	28 380,0
– знос.	32	5 611,0	6 155,5	6 657,0	6 732,5	8 332,2	9 501,0
Довгострокові біологічні активи:							
– справедлива (залишкова) вартість;	35	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
– первісна вартість;	36	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
– накопичена амортизація.	37	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Довгострокові фінансові інвестиції:							
– які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств;	40	0,0	0,0	0,0	0,0	965,1	965,0
– інші фінансові інвестиції.	45	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Довгострокова дебіторська заборгованість	50	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Справедлива (залишкова) вартість інвестиційної нерухомості	55	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	56	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Знос інвестиційної нерухомості	57	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Відстрочені податкові активи	60	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Гудвіл	65			0,0		0,0	0,0
Інші необоротні активи	70	127,4	240,7	127,0	0,0	0,0	0,0
Гудвіл при консолідації	75			0,0		0,0	0,0
Усього за розділом I	80	7 542,1	7 859,2	7 531,0	2 181,4	22 766,3	22 443,0
II. Оборотні активи							
Виробничі запаси	100	433,2	443,3	479,0	504,8	145,5	77,0
Поточні біологічні активи	110	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Незавершене виробництво	120	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Готова продукція	130	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Продовження таблиці 1.5

1	2	3	4	5	6	7	8
Товари	140	118,7	140,5	166,0	6,7	0,0	0,0
Векселі одержані	150	0,0	0,0	0,0	18,0	18,0	0,0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:							
– чиста реалізаційна вартість;	160	416,8	313,2	405,0	2 617,3	1 229,8	1 260,0
– первісна вартість;	161	416,8	313,2	405,0	2 617,3	1 229,8	1 260,0
– резерв сумнівних боргів.	162	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Дебіторська заборгованість за рахунками:							
– за бюджетом;	170	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
– за виданими авансами;	180	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
– з нарахованих доходів;	190	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
– із внутрішніх розрахунків.	200	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	17,9	16,6	18,0	967,0	262,2	190,0
Поточні фінансові інвестиції	220	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Грошові кошти та їхні еквіваленти:							
– у національній валюті;	230	492,4	19,7	56,0	20,8	15,5	11,0
– зокрема в касі;	231	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
– в іноземній валюті.	240	67,7	6,8	2,0	0,0	0,0	0,0
Інші оборотні активи	250	0,0	0,0	0,0	0,0	217,6	198,0
Усього за розділом II	260	1 546,7	940,1	1 126,0	4 134,6	1 888,6	1 736,0
III. Витрати майбутніх періодів	270	0,0	0,0	0,0	258,9	0,0	0,0
IV. Необоротні активи та групи вибуття	275		0,0	0,0		0,0	0,0
Баланс	280	9 088,8	8 799,3	8 657,0	24 574,9	24 654,9	24 179,0
Пасив							
I. Власний капітал							
Статутний капітал	300	2 615,1	2 615,1	2 615,0	8 100,0	9 000,0	14 00,0
Пайовий капітал	310	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Додатковий вкладений капітал	320	0,0	0,0	0,0	0,0	5 000,0	0,0
Інший додатковий капітал	330	7 328,9	7 328,9	7 329,0	3 120,4	3 052,3	2 955,0
Резервний капітал	340	0,0	0,0	0,0	373,5	1 776,1	2 323,0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	1 250,3	1 788,1	2 013,0	1 282,2	0,0	0,0
Неоплачений капітал	360	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Вилучений капітал	370	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Накопичена курсова різниця	375		0,0	0,0		0,0	0,0
Усього за розділом I	380	8 693,7	8 155,9	7 931,0	12 876,1	18 828,4	19 278,0
Частка меншості	385	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
II. Забезпечення наступних виплат та платежів							
Забезпечення виплат персоналу	400	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Інші забезпечення	410	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Сума страхових резервів	415	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Сума часток перестраховиків у страхових резервах	416	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Цільове фінансування	420	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Усього за розділом II	430	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
III. Довгострокові зобов'язання							
Довгострокові кредити банків	440	0,0	0,0	0,0	6 744,7	1 666,2	0,0
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	87,5	87,5	88,0	0,0	0,0	0,0
Відстрочені податкові зобов'язання	460	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Продовження таблиці 1.5

1	2	3	4	5	6	7	8
Інші довгострокові зобов'язання	470	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Усього за розділом III	480	87,5	87,5	88,0	6744,7	1666,2	0,0
IV. Поточні зобов'язання							
Короткострокові кредити банків	500	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Векселі видані	520	0,0	0,0	0,0	2 066,4	2 044,4	2 044,0
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	218,0	379,6	461,0	882,1	804,2	710,0
Поточні зобов'язання за розрахунками:							
– з одержаних авансів;	540	0,0	0,0	0,0	168,0	125,9	218,0
– з бюджетом;	550	48,5	80,8	79,0	126,0	101,7	46,0
– з позабюджетних платежів;	560	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
– з податку на прибуток;	570	3,7	17,7	28,0	69,7	31,1	30,0
– з оплати праці;	580	37,4	77,8	70,0	177,9	93,5	86,0
– з учасниками;	590	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
– із внутрішніх розрахунків.	600	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу	605						
Інші поточні зобов'язання	610	0,0	0,0	0,0	1 464,0	959,5	1 767,0
Усього за розділом IV	620	307,6	555,9	638,0	4 954,1	4 160,3	4 901,0
V. Доходи майбутніх періодів	630	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Баланс	640	9 088,8	8 799,3	8 657,0	24 574,9	24 654,9	24 179,0
ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ	Номер варіанта	1 варіант			2 варіант		
Стаття	Код рядка	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	10	4 651,1	5 581,1	6 839,0	8 185,2	6 554,4	477,0
Податок на додану вартість	15	775,0	930,3	1 135,0	1 364,2	1 092,4	80,0
Акцизний збір	20	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Інші вирахування з доходу	30	0,0	0,0	0,0	153,6	90,1	0,0
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	35	3 875,7	4 650,2	5 704,0	6 667,4	5 371,9	397,0
Собівартість реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	40	1 940,2	2 709,5	3 070,0	4 068,9	3 592,3	3 968,0
Валовий прибуток:							
– прибуток;	50	1 935,5	1 940,7	2 634,0	2 598,5	1 779,6	0,0
– збиток.	55	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3 571,0
Інші операційні доходи	60	25,8	30,5	25,0	3 769,8	5 714,7	9 156,0
Зокрема дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних у наслідок сільськогосподарської діяльності	61	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Адміністративні витрати	70	1 174,8	1 365,8	1 553,0	1 155,8	1 149,6	0,0
Витрати на збут	80	716,4	1 085,3	1 300,0	119,1	129,9	1 118,0
Інші операційні витрати	90	7,7	36,4	16,0	3 332,2	4 555,6	57,0
Зокрема витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних у наслідок сільськогосподарської діяльності	91	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Закінчення таблиці 1.5

1	2	3	4	5	6	7	8
Фінансові результати від операційної діяльності:							
– прибуток;	100	62,4	0,0	0,0	1 761,2	1 659,2	907,0
– збиток.	105	0,0	516,3	210,0	0,0	0,0	0,0
Доход від участі в капіталі	110	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Інші фінансові доходи	120	0,0	68,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Інші доходи	130	0,0	0,0	0,0	1 301,8	0,0	0,0
Фінансові витрати	140	0,0	0,0	0,0	1 507,6	986,2	70,0
Втрати від участі в капіталі	150	0,0	68,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Інші витрати	160	15,4	7,5	5,0	1 451,8	451,9	87,0
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	165	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
– прибуток;	170	47,0	0,0	0,0	103,6	221,1	750,0
– збиток.	175	0,0	523,8	215,0	0,0	0,0	0,0
Зокрема прибуток від припиненої діяльності та/або прибуток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття у наслідок припинення діяльності	176	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Зокрема збиток від припиненої діяльності та/або збиток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття у наслідок припинення діяльності	177	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	14,3	14,0	10,0	93,3	168,8	300,0
Дохід з податку на прибуток від звичайної діяльності	185	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансові результати від звичайної діяльності:							
– прибуток;	190	32,7	0,0	0,0	10,3	52,3	450,0
– збиток;	195	0,0	537,8	225,0	0,0	0,0	0,0
– доходи;	200	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
– витрати.	205	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Податки з надзвичайного прибутку	210	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Частка меншості	215		0,0	0,0		0,0	0,0
Чистий:							
– прибуток;	220	32,7	0,0	0,0	10,3	52,3	450,0
– збиток.	225	0,0	537,8	225,0	0,0	0,0	0,0
Забезпечення матеріального заохочення	226					0,0	0,0
II ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ							
Матеріальні затрати	230	1 157,6	1 988,3	2 391,0	2 814,3	3 451,9	4 010,0
Витрати на оплату праці	240	849,4	1 020,9	1 227,0	2 148,3	1 822,4	1 369,0
Відрахування на соціальні заходи	250	314,3	378,4	455,0	746,3	637,3	462,0
Амортизація	260	509,4	555,3	514,0	1 462,0	1 745,7	1 336,0
Інші операційні витрати	270	1 008,4	1 254,1	1 352,0	1 474,1	1 754,1	1 469,0
Разом	280	3 839,1	5 197,0	5 939,0	8 645,0	9 411,4	8 646,0

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азаренкова Г. М. Аналіз моделювання і управління ризиком (в схемах та прикладах) : навч. посіб. / Г. М. Азаренкова. – Львів : Новий світ-2000, 2015. – 240 с.
2. Андрєєва Г. І. Економічний аналіз : навч.-метод. посіб. / Г. І. Андрєєва. – Київ : Знання, 2008. – 263 с.
3. Бланк І. А. Управління фінансовими ризиками / І. А. Бланк. – Київ : НІКа-Центр, 2005. – 600 с.
4. Брігхем Є. Основи фінансового менеджменту : пер. з англ. / Є. Брігхем. – Київ : Молодь, 2014. – 1000 с.
5. Вітлинський В. В. Аналіз, оцінка і моделювання економічного ризику / В. В. Вітлинський. – Київ : Деміур, 2016. – 211 с.
6. Гранатуров В. М. Аналіз підприємницьких ризиків : проблеми визначення, класифікації та кількісні оцінки : монографія / В. М. Гранатуров, І. В. Литовченко, С. К. Харічков ; за наук. ред. В. М. Гранатурова. – Одеса : Ін-т проблем ринку та екон.-екол. досліджень НАН України, 2003. – 164 с.
7. Донець Л. І. Економічні ризики та методи їх вимірювання : [навч. посіб.] / Л. І. Донець. – Київ : Центр навчальної літератури, 2017. – 312 с.
8. Пікус Р. В. Управління фінансовими ризиками : навч. посіб. / Р. В. Пікус. – Київ : Знання, 2010. – 598 с. – ISBN 978-966-346-789-4.
9. Фінансовий менеджмент / [А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк та ін.] ; за заг. ред. проф. А. М. Поддєрьогіна. – Київ : КНЕУ, 2005. – 535 с. – ISBN 966-574-203-5.
10. Старостіна А. О. Ризик-менеджмент: теорія та практика : навч. посіб. / А. О. Старостіна, В. А. Кравченко. – Київ : Політехніка, 2015. – 200 с.
11. Цифровий репозиторій ХНУМГ ім. О. М. Бекетова [Електрон. ресурс] : сайт. – Електрон. текст. дані. – Оновлюється постійно. – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua>, вільний (дата звернення: 29.03.2024). – Назва з екрана.
12. Нормативні акти України [Електрон. ресурс] : сайт. – Електрон. текст. дані. – Оновлюється постійно. – Режим доступу: <http://www.nau.kiev.ua>, вільний (дата звернення: 29.03.2024). – Назва з екрана.

Електронне навчальне видання

Методичні рекомендації

до виконання розрахунково-графічної роботи
з навчальної дисципліни

«РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ В ТУРИНДУСТРІЇ»

*(для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
всіх форм навчання зі спеціальностей 073 – Менеджмент, 242 – Туризм)*

Укладач **БОГДАН** Наталія Миколаївна

Відповідальний за випуск *Л. В. Оболенцева*

Редактор *О. В. Михаленко*

Комп'ютерне верстання *Н. М. Богдан*

План 2023, поз. 313М

Підп. до друку 27.05.2024. Формат 60 × 84/16.
Ум. друк. арк. 1,0.

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002.

Електронна адреса: office@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 5328 від 11.04.2017.